

Idees d'actualitat – Los cambios en la política migratoria de la UE

Una de las características que define el debate actual sobre la migración en Europa es que se está enfocando de forma sistemática como un problema, lo que contribuye a reforzar esta percepción entre los ciudadanos. La verdadera victoria de los movimientos nacional-populistas radica en el hecho de que la gestión política de la inmigración se presenta como una amenaza existencial. Esto lo han facilitado los gobiernos de diferentes ideologías, tanto de derechas como de izquierdas, puesto que han reducido el fenómeno migratorio a un “problema social”, ignorando su aportación demográfica, económica y cultural.

Un estudio del *Centre for Economic Policy Research* (CEPR) revela que un análisis de las implicaciones macroeconómicas del aumento de la inmigración de los ciudadanos no comunitarios en 2022, impulsado en gran medida por los refugiados de Ucrania, prevé un impacto positivo en el PIB de los países destinatarios de entre un 0,2 y un 0,7% para 2030. Sin embargo, también es cierto que el aumento de la inmigración comporta unos costes iniciales y, en determinados casos, puede provocar cierta congestión de los servicios públicos, como la educación y la sanidad. Por tanto, será necesario que los gobiernos intenten continuar integrando a los inmigrantes en su fuerza de trabajo, asegurando que la oferta de servicios públicos se mantenga al día con el aumento de la población.

Por consiguiente, de cara a mejorar las tendencias de producción en un contexto de envejecimiento rápido de la población y con unos mercados laborales ajustados, los gobiernos deberán facilitar el acceso al mercado laboral de los inmigrantes que no se incluyen en la Directiva de protección temporal, así como las vías para que los inmigrantes accedan a la autoocupación (incluido el acceso al crédito), reforzar la formación lingüística y mejorar la accesibilidad y la oferta de viviendas en alquiler. Por otro lado, también convendría reducir las barreras de la movilidad geográfica (incluidas las vinculadas a la vivienda, la educación y los servicios de la salud), lo que permitiría que los inmigrantes fueran hacia donde la demanda laboral es más elevada.

Paralelamente, los gobiernos de los estados miembros, y posiblemente también la UE en conjunto, deberían estudiar si disponen de los mecanismos necesarios para evitar un descenso repentino de la oferta de bienes públicos por cápita (como la escolarización y la vivienda social), como consecuencia de una mayor afluencia de inmigrantes. Actualmente, no se dispone de datos que permitan la evaluación en profundidad de esta cuestión, por lo cual establecer si la prestación de bienes públicos por cápita se ha visto afectada negativamente por el incremento de los inmigrantes sería un primer paso importante.

Sin embargo, el contexto actual de polarización y el reforzamiento del control de las fronteras ha dado lugar a cambios en las políticas de gestión de los flujos migratorios que han supuesto un aumento de la migración irregular, cosa que no hace más que alimentar el discurso de la ultraderecha. Aunque los flujos migratorios son difíciles de controlar, cómo se gestionan puede marcar la diferencia, como ya han demostrado otros países con modelos de migración más abiertos y estructurados, como por ejemplo Nueva Zelanda. Por consiguiente, sería necesario promover un enfoque que fomente la migración legal y segura, en lugar de recurrir a políticas de restricción y a azuzar el miedo y recelo entre los ciudadanos.

Pero las cosas no parecen ir en este sentido y en la cumbre del Consejo Europeo, celebrada los días 17 y 18 de octubre para debatir cuestiones como la situación en Ucrania y Oriente Próximo, la competitividad y las migraciones, los líderes de la UE aprobaron por unanimidad las conclusiones sobre la inmigración donde se pide una nueva legislación sobre el retorno de los inmigrantes ilegales. El último intento de actualizar las leyes de la UE sobre el retorno de los inmigrantes irregulares (2018) fue frenado por desacuerdos políticos en el Parlamento Europeo. Así pues, esta declaración es esencialmente una instrucción a la Comisión Europea para que lo vuelva a intentar.

Las cosas han cambiado mucho desde 2018 - el auge de los partidos populistas y de extrema derecha ha sido y es un factor de cambio importante - y cada vez son más los estados miembros que reclaman un endurecimiento de la política comunitaria en este ámbito, a pesar de la caída del 42% de las entradas irregulares en el UE desde principios de año detectada por Frontex. La estimación es que, a este ritmo, este año las cifras sean similares a las de 2021 y continúen estando muy lejos de una crisis migratoria como la de los refugiados sirios de hace nueve años, que tensó las cuerdas de la UE. Sin embargo, una mayoría de los estados miembros se plantean ahora una serie de medidas inconcebibles hace unos años, y la lógica que se está imponiendo es la del endurecimiento de la política

migratoria, para convertirse básicamente en una política antiinmigración. Hasta Alemania, que durante mucho tiempo había sido tierra de acogida, ha restablecido sus controles fronterizos y ha endurecido sus condiciones de entrada. Así, por ejemplo, los Veintisiete también reclaman nuevos acuerdos de colaboración siguiendo el modelo que se ha usado en Túnez, Egipto y Mauritania y que se prevé ampliar a Senegal e incluso a Mali: a cambio de ayuda al desarrollo, estos estados se comprometen a controlar mejor los flujos migratorios que tienen origen en su territorio.

Además, ahora es la misma presidenta de la Comisión Europea quien ha propuesto explorar la posibilidad de crear «centros de retorno» fuera de la UE para gestionar la migración irregular, presentando el acuerdo entre Italia y Albania como un posible modelo a seguir. Este pacto migratorio, momentáneamente parado por un tribunal italiano, prevé que Albania acoja centros de migración para procesar las solicitudes de asilo a cambio del apoyo de Italia a su adhesión a la UE, y que Italia destine 670 millones de euros durante cinco años para gestionar las instalaciones, que estarán bajo jurisdicción italiana, pero en las que la seguridad estará a cargo de guardias albaneses. En el pasado, planes de externalización similares suscitaron muchas críticas, pero ahora están ganando apoyo en diversos países de la UE, incluso en Alemania, tradicionalmente más liberal en cuanto a la migración. En último término, el apoyo de Ursula von der Leyen a las políticas migratorias de Meloni también indica que la presidenta de la Comisión está dispuesta a gobernar con dos mayorías: la que votó a su favor en julio (populares, socialdemócratas, liberales y verdes), y otra donde entraría la derecha radical italiana y polaca si los socialdemócratas presionan demasiado en algunas materias, como por ejemplo la transición energética.

La aplicación de este tipo de medidas en todo el ámbito europeo significaría el entierro del Pacto sobre Migración y Asilo aprobado a finales de 2023 (y que ahora solo apoyan Francia, Alemania y España), y con él también, lo que queda del compromiso con el derecho internacional de asilo que se supone que defienden los estados miembros de la UE. La disposición de gran parte de los estados miembros en relación con el trato a dispensar a las personas migrantes y solicitantes de asilo va inextricablemente unida a una impugnación del derecho internacional que la UE dice defender. El derecho al asilo saldrá dañado de forma clara, así como también el derecho internacional humanitario y los derechos humanos en su conjunto, tal y como se está viendo con la inacción de la UE ante la situación en Oriente Próximo.

El apoyo a un orden internacional basado en reglas, un principio fundamental en la acción exterior de la Unión, es seguido por los Estados miembros en función de sus intereses. La ausencia de coherencia en la política es patente cuando se ve cuál es la actitud ante los conflictos en Ucrania, Gaza y el Líbano. Parece que el rumbo que está tomando la UE se basará más en prioridades de un crecimiento económico impulsado por una economía de guerra, que en las propuestas de políticas verdes y sociales, o la propia defensa de los derechos humanos.

Política internacional y globalización

Lynne O'Donnell A world at war

L'autor alerta que la humanitat s'enfronta a una crisi sense precedents amb conflictes motivats per la religió, la desigualtat, la pobresa i el canvi climàtic que afecten prop de 100 països. Aquests conflictes, més complexos que mai, sovint no apareixen en els titulars tret que afectin grans potències, com les guerres d'Ucraïna i l'Orient Mitjà. Destaca que les guerres modernes poques vegades acaben en victòries militars o acords de pau, i el canvi climàtic agreuja la situació empitjorant condicions com la sequera, la migració i la inestabilitat política. Així, l'any 2023, hi havia 59 conflictes actius, el nombre més alt des de la Segona Guerra Mundial, i els acords de pau són ara rars, amb només un 4% dels conflictes que van acabar en acords de pau en comparació amb el 23% dels anys setanta. A regions com Àfrica, el sud-est asiàtic i l'Orient Mitjà, els conflictes s'agregen degut a les tensions històriques, polítiques i ètniques, sovint agreujades pel llegat del colonialisme. Així doncs, afirma que la pau, obstaculitzada per interessos creats i la manca de lideratge internacional, segueix sent una esperança llunyana, i alguns experts descriuen l'estat actual com un «bucle fatal» de violència, inestabilitat i desesperació.

Olivier Roy Le tournant stratégique du 7 octobre: Israël dans la nouvelle géopolitique du Levant

Des de l'atac terrorista de fa un any, l'Orient Mitjà està en flames. L'Iran està acorralat. A Gaza, les bombes continuen caient. Ara la guerra s'està estenent al Líban. Què ens diu la derrota de la coalició xiïta i la persistència de Hamàs? Com expliquem la passivitat dels països àrabs? Quina és la nova estratègia d'Israel? En aquest article Olivier Roy analitza les tendències en un context més ampli i afirma que la guerra entre Israel i Hamàs ha canviat radicalment la situació. Considera que ja no es tracta d'un conflicte de baixa intensitat, però tampoc es convertirà en un conflicte regional. Israel ha decidit deixar de contenir simplement organitzacions aliades a l'Iran com Hezbol·là i Hamàs, sinó debilitar-les o eliminar-les alhora que bloqueja la intervenció iraniana. Hamàs, a diferència d'Hezbol·là, conserva una certa autonomia respecte a l'Iran, fet que explica que l'atac del 7 d'octubre hagi agafat Teheran per sorpresa. Ara Israel té com a objectiu principal Hezbol·là i l'Iran, relegant la qüestió palestina a un segon pla, amb l'objectiu de debilitar aquestes forces externes a llarg termini. Roy argumenta que la derrota de la coalició xiïta, liderada per Iran i Hezbol·là, es deu principalment a l'enfonsament de les seves capacitats d'intel·ligència i a la infiltració israeliana a les seves files, cosa que complica qualsevol contraatac iranià. Conclou afirmant que l'estratègia israeliana pretén ara eradicar progressivament els oponents externs, aprofitant la passivitat dels estats àrabs i el col·lapse del panarabisme. Israel també sembla avançar cap a una política a llarg termini de debilitament i aïllament

dels palestins sense que aquest puguin tenir l'esperança de comptar amb un suport àrab significatiu.

Mairav Zonszein Israel's Hidden War

L'agost de 2023, Ronen Bar, cap del servei de seguretat Shin Bet d'Israel, va advertir al primer ministre Benjamin Netanyahu i al gabinet israelià que la violència dels colons extremistes a Cisjordània, qualificada de «terrorisme jueu», posava en perill la seguretat nacional d'Israel. Va destacar els creixents atacs dels colons no només contra els palestins sinó també contra les forces de seguretat israelianes, amb el suport d'alguns funcionaris del govern. Des del 7 d'octubre de 2023, els registres de l'ONU han mostrat més de 1.400 atacs de colons, que han desplaçat 1.600 palestins. El conflicte reflecteix una divisió cada cop més profunda entre l'establishment de seguretat d'Israel i l'extrema dreta, que advoca per una expansió agressiva dels colons i l'annexió de Cisjordània. Aquestes accions han alarmat els funcionaris de seguretat, que les consideren com una amenaça tant per a l'estabilitat interna d'Israel com per a la seva posició internacional. Malgrat l'escalada de la violència, el govern de Netanyahu, estretament lligat a faccions d'extrema dreta, ha continuat amb les seves polítiques a Cisjordània i Gaza. Això ha provocat un augment del malestar i els temors a més violència, i els funcionaris de seguretat han demanat un enfocament més pragmàtic per evitar desestabilitzar la regió i empitjorar les relacions globals d'Israel. En definitiva, si s'imposen els punts de vista de l'extrema dreta, això podria comportar més caos i socavar la democràcia israeliana.

Patrick Kingsley Sinwar Is Dead. Will the Fighting Stop?

L'assassinat del líder de Hamàs, Yahya Sinwar, pot obrir un camí cap a un alto el foc entre Israel i Hamàs, ja que ambdues parts podrien utilitzar la seva mort com a pretext per suavitzar les seves posicions. Sinwar va ser fonamental en l'orquestració de l'atac contra Israel del 7 d'octubre de l'any passat. L'autor apunta que les negociacions per a un alto el foc es van estancar perquè Sinwar va insistir que Hamàs retingués el poder a Gaza després de la guerra, mentre que Benjamin Netanyahu només buscava una treva temporal per reprendre els combats i assegurar la destrucció total de Hamàs. Amb Sinwar desaparegut, el lideratge de Hamàs podria estar més inclinat a comprometre's, sobretot si es desmoralitza. Els analistes suggereixen que Netanyahu podria presentar la mort de Sinwar com una victòria, reduint la pressió interna per a dur a terme més accions militars. Malgrat això, Kingsley considera que és poc probable que hi hagi canvis immediats. Hamàs és una organització disciplinada amb continuïtat de lideratge fins i tot després de perdre figures clau. Tot i que Hamàs pot tornar-se més pragmàtic, possiblement acceptant compromisos temporals per a la seva supervivència, no s'espera que acceptin el control permanent d'Israel sobre parts de Gaza ni abandonin els seus objectius a llarg termini. En darrer terme, fins i tot si s'aconseguís una treva a Gaza, el conflicte regional, inclosos els enfrontaments en curs d'Israel amb Hezbollah al Líban i les tensions amb l'Iran, continuarà sense resoldre's.

Arash Azizi The Collapse of the Khamenei Doctrine

En aquest article, l'autor considera que la política exterior de l'aiatol·là Ali Khamenei, centrada en una estratègia coneguda com «no pau, no guerra» o «paciència estratègica», s'ha enfonsat després d'un any d'escalada del conflicte a l'Orient Mitjà. Aquesta estratègia pretenia envoltar Israel de milícies hostils, demanar la seva destrucció, però evitar l'enfrontament directe per preservar el règim iranià. La doctrina de Khamenei, que prioritzava la posició antiisraeliana de l'Iran sobre el benestar de la població, ha provocat l'aïllament internacional i una crisi econòmica important a l'Iran. Tot i que Khamenei va posar en marxa moviments diplomàtics pragmàtics, com l'acord nuclear de 2015, es va mantenir compromès a donar suport a les milícies regionals i a resistir la influència dels Estats Units i Israel. Tanmateix, la doctrina sempre va ser fràgil, i la insatisfacció interna va créixer a mesura que molts iranians van rebutjar les costoses aventures estrangeres de l'anomenat Eix de la Resistència. La guerra a Gaza semblava inicialment una victòria per a Khamenei en fer descarrilar la normalització regional amb Israel, però la manca d'intervenció militar directa per part de l'Iran malgrat qualificar la guerra de «genocidi» ha exposat els límits de l'estratègia de Khamenei. Després dels atacs d'Israel contra objectius iranians i líders d'Hezbollah, l'Iran va respondre amb atacs de míssils, apropant el país a una guerra que fa temps que intenta evitar. Amb Khamenei ja amb 85 anys i la seva successió poc clara, el país s'enfronta doncs a un futur incert, ja que s'exposa a una possible guerra que molts iranians, inclosos els grups de l'oposició, no volen.

Jill Filipovic Republicans are waging lawfare to win the White House

L'article adverteix dels plans de Donald Trump per impugnar els resultats de les eleccions del 2024 en cas de derrota, com ja va fer el 2020. Tanmateix, aquesta vegada, no només Trump i el seu equip impulsen afirmacions sense fonament de frau electoral. El Comitè Nacional Republicà (RNC), liderat en part per la nora de Trump, Lara Trump, i la fundació pro-MAGA America First estan semblant dubtes sobre la integritat de les eleccions a través de nombroses demandes presentades en els estats clau. Aquestes demandes es basen en reclamacions que ja van ser desacreditades el 2020, com ara el frau electoral i la manipulació de les màquines de votació, amb l'objectiu de crear un pretext legal per invalidar resultats desfavorables. L'autora destaca el perill d'aquesta estratègia, que soscava la democràcia i podria destruir la fe en el sistema electoral. Alguns funcionaris electorals republicans s'han negat a certificar els resultats de les primàries a Geòrgia i s'han implementat canvis d'última hora a les regles de votació, com el recompte manual de paperetes més propens a errors, per tal de fomentar la desconfiança. En darrer terme, l'autora afirma que aquesta estratègia no tracta de la integritat electoral, sinó de posar Trump al poder, independentment del procés democràtic. Acaba advertint que si una part important de la ciutadania continua creient que les eleccions són robades, els Estats Units corren el risc de convertir-se en un estat fallit, amb la confiança en la democràcia irreparablement danyada.

Jay Caspian Kang Has the Presidential Election Become a Game of Random Chance?

L'autor utilitza el concepte d'estratègies de «teoria de jocs òptimes» que impliquen prendre decisions basades en probabilitats matemàtiques, com a metàfora de les properes eleccions presidencials dels Estats Units, on les accions i estratègies dels candidats, al seu entendre especialment les de Kamala Harris, semblen igualment ambigües i justificables segons el context. Les respostes de Harris a qüestions com la guerra a Gaza, on equilibra les declaracions sobre el dret d'Israel a defensar-se amb les preocupacions pels civils palestins, no tenen un pla d'acció clar. L'autor assenyala que els seus enfocaments variats podrien ser vàlids en funció del resultat electoral. Tanmateix, hi ha una sensació d'incertesa més profunda en aquestes eleccions, marcades per desastres naturals, guerres en curs i trastorns polítics. Harris va obtenir la nominació en circumstàncies inusuals, mentre que Trump, malgrat les seves provocacions, segueix comptant amb un fort suport. L'autor argumenta que el comportament dels votants segueix sent difícil de predir, cosa que dificulta entendre per què els votants podrien triar un candidat per sobre d'un altre, especialment en estats com Carolina del Nord, que s'ha vist molt afectat per l'huracà Helene. L'autor també reflexiona sobre com es construiran els relats després de les eleccions per explicar el resultat, però assenyala que aquestes explicacions sovint simplifiquen o ignoren la complexitat més profunda del comportament dels votants. Considera que les eleccions s'han convertit en una «joc d'atzar», amb experts i campanyes que repeteixen els mateixos punts de discussió, mentre que les crisis continuen desenvolupant-se tant a l'interior com a l'estranger. Això en un context on l'electorat sembla apàtic, amb menys entusiasme i menys mobilització en comparació amb les eleccions anteriors.

Andy Owen Putin's Iranian game

En aquest article l'autor ressenya l'escalada del conflicte entre Israel i Hezbol·là, que ha atret actors regionals i globals com l'Iran i Rússia. Afirmar que després de l'assassinat del líder de Hezbol·là Hassan Nasrallah i les incursions israelianes al Líban, Israel i Hezbol·là estan ara en guerra. L'Iran ha pres represàlies llançant míssils cap a Israel, que han estat interceptats amb l'ajuda dels Estats Units. L'autor considera que Rússia, aliada de l'Iran i implicada a la regió a través de Síria, s'enfronta a un dilema a mesura que augmenten les tensions. També explora els vincles històrics entre l'Iran i Rússia, inclosa la cooperació militar durant la guerra civil siriana del 2015. Tot i que encara no forma part oficialment de l'«Eix de la Resistència», Rússia comparteix interessos amb l'Iran en la seva oposició a la influència occidental. Al mateix temps, la relació de Putin amb Israel, basada en la lluita antiterrorista compartida i la gran població russòfona a Israel, complica la seva posició. Paral·lelament, l'autor tracta de les aliances canviants a l'Orient Mitjà. Tot i que Rússia dóna suport a l'Iran en alguns contextos, també manté forts vincles amb els estats del Golf Àrab que s'oposen a l'Iran. L'actual conflicte situa doncs Putin en una posició de difícil equilibri: ajudar l'Iran podria conduir a una escalada major, mentre que mantenir-se fora de la implicació directa li permetria mantenir la seva influència a la regió.

Wolfgang Münchau Putin stares down the West

A parer de l'autor, el factor clau de la guerra entre Rússia i Ucraïna no és l'últim paquet d'ajuda occidental a Ucraïna, sinó l'augment massiu de la despesa de defensa de Rússia per al 2024, que indica el canvi de Putin cap a una economia de guerra. Contràriament a les prediccions que suposaven que Rússia s'enfrontaria al col·lapse financer, la seva economia està prosperant, i l'FMI projecta un creixement més ràpid que per qualsevol altre país del G7, en gran part a causa de la seva despesa impulsada per la guerra. El pressupost de defensa de Rússia arribarà al 6% del seu PIB, mentre que els països occidentals lluiten per poder complir amb el 2% que demana l'OTAN. Paral·lelament, si l'economia de Rússia es beneficia de l'estímul fiscal de la guerra, Europa en canvi està a prop de la recessió i els països occidentals mostren reticències a fer els sacrificis econòmics necessaris per igualar la despesa militar de Rússia. Alemanya, per exemple, està reduint la seva ajuda a Ucraïna i no està disposada a ajustar les seves polítiques fiscals per augmentar el finançament de la defensa. L'autor argumenta que si Occident vol derrotar Putin també hauria de passar a una economia de guerra, augmentant significativament els pressupostos de defensa. Tanmateix, admet que això requeriria decisions difícils, com apujar els impostos o reduir la despesa social, i assenyalava que hi ha poca voluntat política per fer-ho.

Alexandra Sharp Russia Fights Western Isolation Efforts With BRICS Summit

L'article assenyalava que Rússia ha utilitzat la cimera dels BRICS celebrada fa pocs dies per desafiar l'ordre global liderat pels Estats Units i demostrar que no està aïllada malgrat la guerra a Ucraïna. El grup BRICS, ara ampliat per incloure països com Egipte, Iran i els Emirats Àrabs Units, representa el 45% de la població mundial i el 35% de l'economia. Tres temes clau van dominar l'agenda de les reunions: 1) la guerra a Ucraïna, de cara a la qual la Xina i el Brasil promouen una proposta de pau, tot i que Putin es nega a renunciar al control dels territoris ucraïnesos ocupats; 2) les tensions a l'Orient Mitjà on l'Iran dóna suport als grups anti-Israel, mentre que la Xina i Rússia demanen un alto el foc a Gaza; i 3) la reducció de la dependència respecte del dòlar: els BRICS pretenen utilitzar les seves monedes i institucions per evitar les sancions occidentals i reforçar la cooperació. L'autora conclou que Putin ha utilitzat la cimera per projectar la influència russa i aprofundir els llaços de defensa, especialment amb l'Iran, i destaca que les reunions clau al marge les sessions han inclòs converses entre l'Índia i la Xina i la signatura d'una associació estratègica entre l'Iran i Rússia.

Shruti Pandalai The Quad Is Quietly Adapting Methods of Security Cooperation

Recentment les armades dels quatre països que formen del QUAD han dut a terme un exercici naval multilateral, amb l'objectiu de millorar la interoperabilitat i preparar-se per afrontar reptes marítims comuns a la conca Indo-Pacífica. Els exercicis tenen una fase

portuària i una marítima, i s'emfatitza la millora del coneixement de la situació en l'àmbit marítim. Les maniobres s'han convertit en un mètode per generar confiança entre els membres i augmentar la complexitat dels exercicis. Els quatre països pretenen construir una competència marítima col·lectiva a la seva zona, per complir els objectius comuns.

Encara que el QUAD no tingui un mandat de seguretat explícit, els països estan cooperant per aconseguir que la seguretat sigui significativa i efectiva. Les iniciatives del QUAD deixen veure les associacions bilaterals entre els estats, però tots tenen el mateix objectiu: millorar la interoperabilitat i la preparació. S'està generant confiança, arribant a l'enteniment comú i millorant les seves capacitats conjuntes. A més, estan coordinant esforços en l'assistència humanitària i l'antiterrorisme. Després de celebrar dues reunions on el QUAD va compartir avaluacions d'amenaques i els esforços per dissuadir-les de forma col·lectiva, els resultats obtinguts estaven relacionats amb les tàctiques de la zona gris i l'eliminació de punts cecs. Per exemple, s'han integrat sistemes de satèl·lits i tecnologies de vigilància avançades per millorar el seguiment a temps real. El següent debat serà sobre lleis marítimes, per ajudar als països de la regió a entendre millor els seus drets i responsabilitats a la mar, sobretot davant les pressions de la Xina. En darrer terme, el QUAD es podria resumir en la frase "el tot és més que la suma de les parts". Intenta ser àgil i flexible davant les necessitats comunes i demostra que seguretat i desenvolupament poden anar de la mà. Tot i que podria necessitar un enfocament més dur de cara al futur, actualment està aconseguint una tasca important: cooperar més enllà de la política.

Howard W. French The Common Denominator Behind Africa's Crises

En aquest article l'autor apunta que Àfrica s'enfronta a nombroses crisis, especialment a la regió del Sahel, on governs ineficaços han estat substituïts per juntes militars a països com Burkina Faso, Mali i Níger. El domini militar, però, no ha resolt els reptes del continent, incloses les guerres civils (Sudan), les insurreccions islàmiques (Nigèria) i els líders que manipulen les constitucions per estendre el seu domini (Costa d'Ivori). Un problema comú entre aquests països és la manca de subministrament de serveis bàsics com l'electricitat, l'aigua neta i l'educació, en gran part a causa dels efectes persistents del colonialisme i d'un sistema econòmic global que ha desafavorit Àfrica. Des de la seva independència, els països africans han lluitat per industrialitzar-se, especialment amb el domini de la Xina en la fabricació mundial. Les potències estrangeres, incloses les institucions financeres occidentals i la Xina, sovint han descuidat les veritables prioritats d'Àfrica, mentre que el suport occidental als governs no democràtics va socavar encara més el desenvolupament. Mentre que la Xina inicialment va invertir molt en infraestructura africana, últimament els préstecs han disminuït, deixant els països africans endeutats. Tanmateix, l'autor considera que hi ha esperança en els creixents moviments de la societat civil d'Àfrica que estan fent la corrupció, la mala governança i la mala gestió econòmica. Les protestes han esclatat a països com Kenya, Nigèria i Ghana, impulsades per demandes de rendició de comptes als governs.

Catalunya, España, Europa

Jaume Bellmunt El finançament singular de Catalunya

L'origen del nou model de finançament singular per a Catalunya, vinculat a la negociació per investir Salvador Illa com a president de la Generalitat, ha generat una gran polèmica política i mediàtica. Segons l'autor, aquest debat ha dificultat la comprensió de la naturalesa, l'abast i les conseqüències de l'acord que té com a objectiu garantir la suficiència financera de la Generalitat i avançar cap a la sobirania fiscal. El model proposat consisteix en un sistema de finançament bilateral en què la Generalitat assumirà la responsabilitat de recaptar, liquidar, gestionar i inspeccionar els impostos pagats a Catalunya. A canvi, farà dues aportacions a l'Estat: una per mantenir els serveis a Catalunya i una altra per garantir un nivell similar de serveis a la resta de comunitats autònomes, sota el principi d'ordinalitat. També s'introdueix un sistema de governança per a les inversions de l'Estat a Catalunya. L'autor considera que la viabilitat de la proposta es planteja en dos fronts: l'encaix constitucional i la disponibilitat de recursos per satisfer les demandes de tots els actors. Finalment, es planteja la qüestió de si és possible començar de nou i trobar una solució viable, o si s'ha de resignar a la impotència política que podria portar a un declivi en la capacitat de gestionar aquests conflictes.

Barbara Moens & Jacopo Barigazzi The EU's year of doing nothing

Els diplomàtics i funcionaris europeus estan alarmats davant la preocupant paralització de Brussel·les des de fa mesos degut a les eleccions al Parlament i al procés de formació de la nova Comissió, ja que també es preveu un altre any d'estancament fins a les eleccions alemanyes del 2025. La UE necessita l'aprovació dels pressupostos que ho afectaran tot, des de l'agricultura fins al suport a Ucraïna, però sembla que s'haurà de posposar fins al resultat de les eleccions d'Alemanya del 2025. Per a Alemanya, l'augment dels pressupostos o l'emissió del deute públic són qüestions extremadament crítiques després que el Tribunal Constitucional considerés que destinar els diners sobrants del fons de la COVID-19 per a altres finalitats era il·legal. Els autors consideren que mentre duri la campanya electoral, els candidats rebutjaran les propostes de la Comissió respecte de l'augment dels pressupostos europeus. La UE necessita unanimitat per aprovar els pressupostos i serà impossible arribar a un acord si Alemanya, un dels països més influents econòmicament, no es pronuncia al respecte. No obstant això, l'endarreriment podria permetre a la Comissió conèixer les possibles propostes de despeses d'aquest nou govern alemany que tractaran qüestions políticament delicades com l'emissió del deute. Recentment, Mario Draghi, antic director del Banc Central Europeu, va proposar a von der Leyen l'emissió immediata de deute per finançar reformes que permetin seguir el ritme de Washington i Pequín, però la resposta del ministre de finances alemany va ser negativa. En definitiva, tot i que els països d'Europa de l'Est també demanen una resposta davant d'aquesta problemàtica, els experts afirmen que la decisió d'Europa davant l'aprovació dels pressupostos no tindrà lloc fins que se celebrin les eleccions a Alemanya.

Richard Youngs The European Union is becoming too obsessed with defence

La composició de la nova Comissió Europea reflecteix un enfocament accentuat en la defensa i la seguretat, amb la nominació del lituà Andrius Kubilius com a primer comissari de defensa dedicat de la UE. El segon mandat de la Comissió presidida per Ursula von der Leyen prioritza convertir la UE en un projecte de seguretat per mitjà del desenvolupament de la seves capacitats militars i de cooperació. Tot i que aquest canvi cap a la defensa ha estat generalment ben rebut, alguns argumenten que ha reduït les discussions sobre política exterior de la UE, posant èmfasi en la militarització per sobre d'altres temes com els drets humans, el desenvolupament i la construcció de pau. Els crítics adverteixen que l'accent excessiu posat en la seguretat comporta el risc d'eclipsar tendències globals més àmplies i complexes, com ara la mobilització de la societat contra l'autoritarisme i la necessitat de cooperació internacional. També hi ha la preocupació que l'enfocament de la UE en la defensa no millori la seva influència geoestratègica i pugui fer que es torni reactiva en lloc de proactiva en els afers globals. En definitiva, per continuar sent rellevant, la UE ha d'aconseguir un equilibri entre el poder dur i abordar canvis globals més significatius.

Wolfgang Münchau Moldova's referendum result is a disaster for the EU

Fa pocs dies Moldàvia va celebrar un referèndum que va aprovar de manera molt ajustada (50,4% a favor i 49,6% en contra) un canvi constitucional que podria permetre l'adhesió a la UE, tot i que l'autèntica votació sobre l'adhesió a la UE encara no té data. El resultat, sobretot després que les enquestes pronostiquessin un fort suport a l'adhesió a la UE, es veu com un revés tant per a la UE com per a la presidenta proeuropea de Moldàvia, Maia Sandu, que ha acusat Rússia d'ingerències. En darrer terme, van ser els expatriats, molts dels quals viuen a Romania, Ucraïna i Rússia, els qui van inclinar la balança a favor del sí. L'autor considera que aquest resultat s'ha de veure com un cop als plans d'ampliació de la UE, especialment en el context de països com Ucraïna, Geòrgia i Moldàvia que busquen l'adhesió. Al seu parer, l'ampliació de la UE s'enfronta a una resistència potencial dels membres existents, especialment a mesura que es destaquen l'estancament econòmic i el cost d'incorporar les regions més pobres. Tot i que l'ampliació continua sent una estratègia central de la UE, l'entusiasme per ella va minvant a mesura que creix l'oposició entre els estats membres que poden perdre els seus avantatges econòmics dins de la Unió.

Jennifer Rankin & Angela Giuffrida Von der Leyen to ask EU leaders to explore using 'return hubs' for migrants

La presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen, ha proposat explorar la possibilitat de crear «centres de retorn» fora de la UE per gestionar la migració irregular, destacant l'acord entre Itàlia i Albània com a model potencial. L'acord d'Itàlia amb Albània

implica que aquest país disposi de centres de migració per processar les sol·licituds d'asil. En el passat, esquemes de processament extern similars han suscitat crítiques, però ara estan guanyant suport a la UE, fins i tot amb Alemanya, tradicionalment més liberal en matèria de migració. L'article recorda que von der Leyen ja va elogiar els polèmics acords de la UE amb Tunísia i Líbia per reduir l'arribada de migrants. El pacte migratori d'Itàlia amb Albània ha estat criticat per infringir el dret internacional, però la primera ministra italiana Giorgia Meloni ha promès donar suport a l'adhesió d'Albània a la UE a canvi de la seva cooperació. L'acord Itàlia-Albània implica que Itàlia destinarà 670 milions d'euros durant cinc anys per gestionar les instal·lacions, que estaran sota jurisdicció italiana però en les que la seguretat anirà a càrrec de guàrdies albanesos.

Democracia, diversidad y cultura

Nicholas Eberstadt The Age of Depopulation

La humanitat està entrant en una nova era: la despoblació. Les taxes mundials de natalitat cauen en picat, i la societat envelleix. A diferència dels anteriors descensos de la població, causats per malalties, aquest cop les raons es deuen a decisions individuals i a la manca de desig de tenir fills. Malgrat que els governs intenten incentivar la població per augmentar la natalitat, la tendència no canvia. Això suposa un repte, ja que canviarà les societats social, política i econòmicament. La taxa mundial de fecunditat es desploma, i la majoria de països es troben per sota la taxa de reemplaçament. Àsia, l'Amèrica Llatina i Europa ja observen un dràstic descens dels naixements. L'excepció semblen ser els Estats Units, tot i que segueixen al punt de mira. L'única zona per damunt del nivell de reemplaçament és l'Àfrica subsahariana, malgrat que les seves taxes també comencen a decreixen. La baixa fecunditat es vincula tradicionalment al creixement econòmic i la modernització, però actualment ja hi ha països de renda baixa i accés a l'educació limitat que es troben per sota la taxa de reemplaçament. Les investigacions han detectat el factor decisiu de la disminució de naixements: la minva del desig de les dones de tenir fills. La idea d'estructura familiar ha canviat; les normes tradicionals s'esvaeixen i l'autonomia i la comoditat són noves prioritats. Els experts en demografia asseguren que la població mundial arribarà al seu punt màxim aquest segle, però que cada vegada més països experimentaran una mortalitat neta. A més, cada cop hi haurà menys població activa, i la societat s'haurà d'adaptar a un nombre menor de treballadors i consumidors. Les famílies seran més petites i les estructures socials canviaran, fet pel qual fer-se càrrec d'una societat envellida serà més difícil. La despoblació canviarà també la dinàmica global i l'equilibri de poder. Tot i que l'Àfrica subsahariana creixerà, la baixa qualificació de la seva pot limitar-ne el potencial. L'Índia ha d'afrontar els seus reptes educatius, mentre que la Xina i Rússia poden veure reduïdes al no-res les seves ambicions si la seva població segueix decreixent. Els EUA, en canvi, poden aprofitar-se de la seva taxa de fertilitat i la immigració.

Gonzalo Fanjul Migraciones: la profecía autocumplida

El debat sobre la migració a Espanya i Europa està sent gestionat com un problema, la qual

cosa que contribueix a la percepció pública que efectivament ho és. Una enquesta reflecteix aquest enfocament, evidenciat per l'augment d'arribades migratòries a les Canàries i la resposta caòtica de les administracions. Tot i això, la veritable victòria dels moviments nacional-populistes rau en la gestió política de la migració, que la presenta com una amenaça existencial. L'autor considera que això ha estat facilitat tant per governs de diferents ideologies, tant de dreta com d'esquerra, que han reduït el fenomen migratori a un "problema social", ignorant la seva aportació demogràfica, econòmica i cultural. Afirmar que tot i que la migració es presenta com un tema negatiu, la realitat mostra que, en les interaccions directes amb migrants, els espanyols solen tenir una percepció positiva. Aquesta experiència s'ha repetit al llarg de diverses onades migratòries a la història recent d'Espanya, on la societat ha demostrat capacitat per integrar i compartir amb els migrants. Tot i això, el context actual de polarització i control estricte de les fronteres ha donat lloc al caos i a un augment en la migració irregular, cosa que alimenta el discurs de la ultradreta. Afirmar que si bé els fluxos migratoris són difícils de controlar, la manera com es gestionin pot marcar una diferència, com ja han demostrat altres països amb models de migració més oberts i estructurats. La seva proposta és adoptar un enfocament que promogui la migració legal i segura, en comptes de recórrer a polítiques de restricció i por. Tanmateix, reconeix que la realitat de la política migratòria actual encara és lluny de reflectir aquesta visió, i que caldrà un canvi real per canviar l'enfocament actual.

Economía, bienestar e igualdad

Kristen Hopewell The World Is Abandoning the WTO

Durant més de 75 anys, l'Organització Mundial del Comerç (OMC) i el seu sistema multilateral han mantingut l'estabilitat i l'ordre de l'economia global. Reunia als països per cooperar, promovent la integració econòmica global i establint normes de regulació. No obstant, el sistema està en crisi. Els Estats Units han abandonat el seu compromís amb el lliure comerç i la cooperació multilateral, mentre que la Xina ha convertit el comerç en una arma. Tot i que molts països volen mantenir el multilateralisme, altres han socavat aquest esforç bloquejant negociacions i impedit que les normes es compleixin. Les negociacions s'han estancat, principalment pel conflicte entre la Xina i els EUA. Actualment, el que més amenaça l'organització és el problema amb el sistema de resolució de conflictes. Els EUA han bloquejat els nomenaments judicials per l'Òrgan d'Apel·lació de l'OMC, així que com no hi ha jutges disponibles, qualsevol país pot recórrer les seves resolucions i endarrerir indefinidament la seva aplicació. Això s'ha batejat com "apel·lar al buit". Els Estats Units és el país amb més recursos al buit, però altres països estan seguint el seu exemple per desafiar les normes. Indonèsia, per exemple, ha prohibit l'exportació de níquel en brut, i l'Índia ha establert un gran sistema de subvencions per fomentar les exportacions. Malgrat que alguns països de la Unió Europea han intentat restablir un tribunal d'apel·lacions, aquest només s'aplica als països que hi participen. Degut al menyspreu dels EUA i la Xina per les normes, cada vegada més països anteposen els seus interessos per davant del bé comú. L'article conclou que si l'OMC no funciona, l'economia global es veurà greument afectada, i les tensions entre països augmentaran. El nacionalisme econòmic és molt perillós, i l'amenaça de reproduir els errors del passat és cada cop més tangible.

The Economist How the world's poor stopped catching up

A final de la dècada dels noranta, els països en vies de desenvolupament van experimentar un gran desenvolupament en molts dels sectors de la societat, com l'educació, l'economia i la sanitat. Tot i això, en l'última dècada aquest progrés s'ha estancat, fent que la bretxa entre els països desenvolupats i els emergents sigui encara més gran. Des de les pàgines de *The Economist* es planteja que abans de jutjar què ha anat malament, cal preguntar-se què ha anat bé. A la dècada dels noranta, la convergència mundial es va veure impulsada per grans esdeveniments: l'expansió econòmica de la Xina, les reformes a l'Índia per desarticlar la *Raj Licence*, i la integració dels països d'Europa de l'Est en el mercat mundial després de la caiguda del comunisme. Els països desenvolupats no són culpables del fracàs de la convergència ni de l'estancament actual del progrés. L'FMI i el Banc Mundial s'encarreguen de la lluita contra el canvi climàtic i de millorar el creixement dels països emergents, però la lluita de poder entre els Estats Units i la Xina dificulta molt la reestructuració del deute. A més, els pressupostos d'ajuda s'han reduït, desviant els diners a altres causes com l'ecologització de les xarxes elèctriques i l'ajuda als refugiats. El problema més preocupant, però, és l'estancament de les reformes nacionals, ja que actualment els líders mundials estan més interessats en el control estatal, la política industrial i el proteccionisme. Segons *Global Trade Alert*, en l'última dècada s'han adoptat cinc vegades més mesures perjudicials que liberalitzadores. Tot i que les intervencions d'Occident van fracassar, els ideals capitalistes del lliure mercat i comerç es van estendre, demostrant que el comunisme endarreriria la prosperitat i el poder, com el dels Estats Units. En canvi, avui dia molts països es fixen en el model de política industrial i d'empreses estatals de la Xina o de les economies dels tigres asiàtics, com Corea del Sud i Taiwan, aprenent lliçons equivocades del creixement del país.

Sostenibilidad y cambio climático

Jack Marley Fix the climate or appease the fossil fuel industry - we can't do both

Després de 140 anys en funcionament, al setembre va tancar l'última central de carbó al Regne Unit. Tot i que la notícia semblava una millora pel clima, a sis mesos de les eleccions, el Partit Laborista ha anul·lat el seu compromís electoral de proporcionar incentius anuals a les indústries ecològiques. Ara, el Partit Laborista de Keir Starmer vol destinar aquests diners a una altra causa: la captura i emmagatzematge del carboni, argumentant que aquesta pràctica fomenta la creació de llocs de treball verds, tot i que els experts afirmen que és una pràctica que de fet beneficia les fonts d'energia que destrueixen el medi ambient. Així, Mark Maslin, un científic conegut per la seva contribució en la lluita contra el canvi climàtic, afirma que el govern no finançaria aquest projecte si no hi hagués una perspectiva de futur amb els combustibles fòssil. A més, dubta de la seva eficàcia en la lluita contra el canvi climàtic. Com que molts dels projectes de captura i emmagatzematge del carboni han estat abandonats i més del 80% del carboni capturat s'utilitza per a l'extracció de nous combustibles, no s'ha demostrat l'eficàcia la captura i emmagatzematge

del carboni com una tecnologia per descarbonitzar a gran escala. A més, Maslin considera que la captura de carboni hauria de destinar-se a la reducció d'emissions de les plantes d'energia mentre s'abandonen gradualment les fonts d'emissions. Finalment, un nou informe mostra com els escenaris de millora climàtica són tendència en el món de la ciència. Ara bé, per aconseguir els objectius climàtics, cal fixar uns objectius clars, com els objectius establerts en l'Acord de París. Per aquest motiu, cal desprendre's dels actius fòssils necessaris i reduir l'obtenció dels combustibles fòssils.

Fiona Harvey Global water crisis leaves half of world food production at risk in next 25 years

L'últim informe de la Comissió Global sobre l'Economia de l'Aigua revela que per primera vegada una espècie desequilibra el cicle global de l'aigua a causa de diversos factors, des de l'impacte del canvi climàtic fins a «a sobreexplotació i l'ús desmesurat dels recursos hídrics i la destrucció dels ecosistemes naturals. L'informe també denuncia que s'està fomentant la instal·lació d'indústries que requereixen grans quantitats d'aigua, com els centres de dades en zones que ja pateixen un gran estrès hídric. Les prediccions apunten que la crisi mundial de l'aigua anirà a més i acabarà soscant tant el benestar humà com l'economia global, ja que l'escassetat de recursos hídrics podria provocar pèrdues de fins al 8% al PIB global per al 2050. Més enllà de llançar un missatge d'alerta, l'informe proposa una sèrie de solucions per minimitzar l'escassetat de recursos hídrics i el seu impacte a la societat. Primer, transformar els sistemes alimentaris, promovent una agricultura regenerativa i que gastí menys aigua (mitjançant, per exemple, sistemes de microirrigació) i canviant les dietes animals per alternatives basades en plantes. Segon, conservar i restaurar els hàbitats naturals clau per preservar recursos hídrics, com és el cas dels boscos. Tercer, establir una economia circular de l'aigua per tal de reutilitzar les aigües residuals i resoldre les grans fuites. Quart, estimular la innovació i la sostenibilitat mitjançant energies renovables o eines d'intel·ligència artificial. Finalment, garantir que cap nen no mori per manca d'aigua potable al 2030, ja que en s'estima que actualment la manca d'aigua potable causa almenys 1.000 morts diàries a tot el món.

Innovación, ciencia y tecnología

Alexandre Muns Rubiol Intel·ligència Artificial: molt més que una batalla per l'hegemonia tecnològica

En l'era de la Intel·ligència Artificial (IA), l'autor afirma que Occident hauria de desplegar un programa de cooperació entre les administracions públiques, empreses tecnològiques i universitats per protegir-se de ciberatacs i *hacks* impulsats per Rússia i la Xina. La IA, que pot aprendre i resoldre problemes, planteja beneficis en camps com l'electrònica de vehicles, operacions mèdiques i processos industrials, però també riscos, com la pèrdua de privadesa, errors algorítmics, automatització d'armes i la destrucció de llocs de treball que podria arribar als 300 milions en la pròxima dècada. També assenyala que, històricament, la cooperació pública-privada ha estat clau en el desenvolupament tecnològic, com es va

veure en la creació d'ARPA i l'Arpanet, que van donar lloc a Internet. Avui dia, les grans empreses tecnològiques dels EUA estan invertint milers de milions en IA, amb empreses com Nvidia que dissenyen el 90% de les unitats de processament gràfic essencials per a la IA. Aquestes dinàmiques subratllen la necessitat d'un esforç conjunt per evitar ciberatacs que poden paraitzar infraestructures crítiques com els gasoductes. En darrer terme, les democràcies haurien d'invertir en la protecció les seves tecnologies per tal d'evitar que els usuaris d'Internet i de la IA hagin de gastar recursos en seguretat per contrarestar amenaces externes.

Hermann Hauser & Hazem Danny Nakib El ascenso del tecnocolonialismo

La rivalitat entre els Estats Units i la Xina s'intensifica en l'àmbit de les tecnologies crítiques, com ara els semiconductors, la intel·ligència artificial (IA) i la computació quàntica. Els autors consideren que ambdues potències fomenten dependències asimètriques, empenyent altres països cap a una «servitud econòmica». Mentre la sobirania militar dels Estats Units segueix intacta, la seva sobirania econòmica es veu amenaçada per l'ascens de la Xina, que s'ha convertit en la major economia del món, superant els EUA en termes de paritat de poder adquisitiu des del 2014. Ambdues potències competeixen ara per controlar tecnologies essencials, i els altres països han de triar un bàndol, adoptant les seves tecnologies, estàndards i valors, la qual cosa al seu entendre podria conduir a una nova era de tecnocolonialisme, basat no en l'apropiació territorial sinó en el control de tecnologies fonamentals per a l'economia global. Afirmen que el tecnocolonialisme es manifesta en la pressió que els dos països exerceixen sobre tercers per alinear-se amb ells, com s'ha vist amb el Regne Unit, que va ser obligat a excloure Huawei de la seva xarxa 5G sota amenaça de perdre accés a tecnologia nord-americana. Els països que no s'alineïn amb cap de les potències s'arrisquen a convertir-se en tecnocolònies, proveint necessitats tecnològiques bàsiques sense tenir accés a les tecnologies més avançades. En definitiva, argumenten que la clau per evitar aquest futur de dependència i explotació rau en un marc de cooperació internacional que fomenti la prosperitat compartida i la democratització de les tecnologies emergents, com ara la computació quàntica i la IA. Això, però, requerirà un canvi d'enfocament cap a la cooperació global i un sistema de governança que respongui a desafiaments globals com la guerra, les pandèmies i el canvi climàtic, en lloc de perpetuar la lluita pel domini tecnològic.